

פרשת ויקרא

נושא השבוע: השבת אבדה

נושא השבוע

הנושא "השבת אבדה" לקוח מתוך חטיבת חוקים העוסקת בשבועת שקר שבעקבותיה נגרם לאדם אחר אובדן רכוש. מדובר באדם שגנב או רימה את הזולת כדי להשיג את רכושו, לא החזיר רכוש שהופקד בידיו לשמירה, או שלא החזיר אבדה לבעליה. הבעלים החוקיים תבעו את עלות הנזקים מהגנב אך זה הכחיש או נשבע **שבועת שקר** בנוגע למקום הימצאו של הרכוש. הוא טען כי אבד, נהרס או נגנב. בהיעדר עדים לא היתה לבעל החפץ ברירה אלא לשאת בהפסד. אם לאחר זמן הודה הגנב כי שיקר בשבועה עליו להחזיר את החפץ, לשלם קנס של חמישית מערך החפץ (20%) לבעלים, ולהקריב קרבן ככפרה על שבועת השקר המהווה חטא כלפי אלוהים.

פסוקים מומלצים לקריאה: ויקרא פרק ה' פסוקים כ"ב-כ"ו.

מה בפרשה

- **ספר ויקרא** מוקדש ברובו לתורת הקורבנות והכוהנים המשרתים בקודש. **חשוב לציין** כי ספר זה אינו נלמד כלל על פי התוכנית החדשה במקרא (פרט לפרק י"ט), ועל כן חשיבות רבה יש ללימוד פרשיות הספר במסגרת שיעורי פרשת השבוע.
- בפרשה שלנו נזכרים קורבנות שאינם קורבנות חובה אלא כאלה המובאים לפי רצון המקריב או במקרים מסוימים.
- **זבח שלמים** – קורבנות שבעליהם אוכלים אותם לאחר שנזרק דמם על המזבח, הוקטרו מהם חלקים וניתנו מהם מתנות הכהונה.
- **קרבן חטאת** – קורבנות חטאת מכפרים על החוטאים או הנטמאים בשגגה, שנודעו להם אחר כך חטאם או טומאתם.
- **קרבן אשם** – קרבן שמביאים החוטאים המתחרטים על מעשיהם או שהם מסופקים אם חטאו או לא.

נושאים לשיחה

ניתן לשוחח עם התלמידים על חשיבות השבת האבדה; גם קטנה וגם גדולה. אפשר לשאול את התלמידים כיצד הרגישו כשאיבדו דבר מסוים, ומה הרגישו כאשר החזירו אבדה שמצאו לבעליה. **נושא נוסף** עליו ניתן לדבר הוא הדרך שבה יש להשיב אבדה – כיצד ניתן לדעת למי שייכת האבדה? מה קורה כאשר טוענים שניים לאותה אבדה? אילו סימנים נחפש? ומה קורה כאשר אין סימן מובהק (למשל מטבע כסף)?

לסיים מחוץ של השיעור ניתן לקרוא את הסיפור המצורף. הסיפור הומוריסטי ומעט עוקצני אך מצביע על הצד של משיב האבדה שלעיתים נתקל בקשיים על אף רצונו הטוב.

מ

מדרש זה עוסק בנוהל **השבת אבדה** בירושלים בתקופה שהיו **עולים לרגל**. מומלץ לתאר את ההתרחשות עצמה, את האופי ההמוני של המפגש ואת ההזדמנות הנדירה ליצירת קשר בין אנשים, בתקופה בה התקשורת הייתה מוגבלת. כדי להמחיש לתלמידים את המאורע ניתן להעלות יחד אתם **דוגמאות מחיינו** בהן יש צורך בנקודת מרכז כזו (הפנינג המוני, יריד, מופעים שונים) ולמצוא את המקבילה המודרנית לאבן הטוען (עמדת המודיעין, במה מרכזית, עמדת משטרה).

ד

ניתן לשוחח על כך שבזמננו, כאשר התקשורת מפותחת יותר, ישנן **"אבני טוען" מודרניות** רבות הפועלות תמיד: תחנת המשטרה, מדורים בעיתונים מקומיים, הודעות בתוכניות הרדיו, אינטרנט וכו'. האם לדעת התלמידים עדיפות האפשרויות המודרניות (עיתונים, אינטרנט) על פני "אבן הטוען", ואולי אין כלל עדיפות שכן היום אדם מהר יותר מתיאש מאבידתו בגלל הניידות הרבה שלנו.

ר

ש

עניין נוסף שניתן להעלות מן המדרש הוא נושא ה**"סימנים"**; מהם הסימנים? לאלו חפצים יכולים להיות סימנים ולאלו לא? מדוע חשוב כל כך עניין נתינת הסימן? כדאי להשוות בין חפצים שניתן לתת בהם סימן (לדוגמה: עבודת יד, חפץ הנושא שם רשום, כדור עליו יש חותמת מסוימת) וכאלו שאין בהם סימנים (מטבע, ספר ללא שם עליו).

פעילות נוספת

כדי להרגיל את התלמידים להשבת אבדות, כדאי ליצור ביחד אתם לוח **"השבת אבדה"** כתתי. ניתן כמובן גם להרחיב את הפעילות לכלל בית הספר. ללוח יצורפו נעצים ופתקים, כך שכל מי שימצא משהו שניתן להשיבו (לשם כך דרוש ההסבר על הסימנים) יוכל לפרסם זאת על הלוח.

פעילויות נוספות ניתן למצוא בספר **"איכפת לנו"** בהוצאת קרן תל"י, הספר עוסק במשניות שונות העוסקות בסוגיות חברתיות ובהן משנה הדנה בנושא **"השבת אבדה"**.